

Iz Elektroprivrede BiH saopšteno je 21. oktobra kako je teren na kojem će se graditi Blok 7 termoelektrane Tuzla skoro u potpunosti spreman za predaju kineskom investitoru. Blok 7 će biti finansiran kreditom kineske uvozno-izvozne banke (CEXIM) u iznosu od 641 milion eura. Garanciju za kredit, uz protivljenje Energetske zajednice, dao je Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine prošle godine.

Tokom novembra ove godine u okviru Energetske zajednice biće održana rasprava po prijavi protiv Bosne i Hercegovine za kršenje pravnog poretka Energetske zajednice kod davanja državne garancije za izgradnju Bloka 7 Termoelektrane Tuzla.

Najveća sankcija za BiH jeste upravo to da dokazuje da ne može poštovati pravila međunarodne organizacije u koju se učlanila, a želi u Evropsku uniju (EU), kaže u intervjuu za Radio Slobodna Evropa (RSE) direktor Sekretarijata Energetske zajednice Janez Kopač I dodaje:

Mislim da će ministarski savjet dati podršku našem prijedlogu u kome se ustanovljava taj prekršaj. Imamo još sjednicu pravobranilaštva, to je naš organ koji se zove Advisory Committee. Pred njim se moraju obje strane, Sekretarijat i BiH, još jednom suočiti. Mislim da neće biti ništa novo.

To nije prvo nepoštovanje pravila Energetske zajednice od strane Bosne i Hercegovine. Preuzeli ste rizik, u Federaciji. Sad se mora s tim živjeti. Za nas je sporno pravno-formalno, ta državna garancija koja je bila izdata u visini sto posto investicije, a pošto je Elektroprivreda BiH tržišno preduzeće, smjela bi biti maksimalno do 80 posto investicije. To je najznačajniji prekršaj, odnosno, po našem mišljenju, nepoštovanje pravila Energetske zajednice. Inače, što nije formalno, moje lično mišljenje je da će ta investicija biti ekonomski veoma veliki teret za Federaciju BiH.

Danas niko više ne radi termoelektrane na uglj. Mislim da će ova biti posljednja u cijeloj Evropi, od Atlantika pa do Urala, jer se ne isplate, jer je izgradnja novih objekata na obnovljive izvore energije, na sunce i vjetar, jeftinija od postojećih termoelektrana na uglj, a kamoli novih, koje moraju imati ugrađene filtere protiv emisija.

Uz to, Bosna i Hercegovina će morati, vjerovatno veoma skoro, početi oporezivati emisije ugljiendiosa. To je tzv. carbon pricing, zaračunavanje ugljiendiosa. U Evropskoj uniji je to oko 25 eura na tonu, a to znači da je to približno 25 eura na MWh. Sadašnja cijena struje, ako bi uračunali tu još cijenu ugljiendiosa, bila bi tako visoka da bi to mnogi teško preživjeli. To čeka Bosnu i Hercegovinu. Tada će se pokazati ta investicija kao ekonomski veoma, veoma upitna. Ali to nije na nama. To je na onima koji će to plaćati, znači građani Federacije BiH.

Drugi postupak je zbog nerazdvajanja Elektroprivrede BiH, gdje bi se morala distribucija

odvojiti od proizvodnog preduzeća, tj. od termoelektrana. To još nije završeno, a to je trebalo biti završeno još 2006. godine. Četrnaest godina zakašnjenja. Onda, prekršajni postupak zbog neprenošenja zakonske regulative na državnom nivou, to je taj poznati zakon o regulatoru za električnu energiju i zakon o tržištu električne energije, koji je bio davno napisan u obliku nacрта, na neki način potvrđen od državnog i entitetskih ministarstava, a nikada usvojen. Onda je tu prekršajni postupak vezan za Rafineriju Brod, zbog mazuta koji ima previše sumpora. Pa prekršajni postupak zbog neprenošenja direktive o energetske efikasnosti, prije svega na području Federacije BiH. I tako dalje.

Posljedično visoke cijene gasa

Moram da kažem da u Republici Srpskoj ne razmišljaju ozbiljno o bilo kakvim novim investicijama u termoelektrane, a u TE Ugljevik ugradili su filtere. To u Federaciji još nije napravljeno, tako da Kakanj i Tuzla, postojeći blokovi, to je sve pod upitom, ne samo zbog dekarbonizacije nego i zbog poštovanja pravila koja proizlaze iz direktive o velikim ložištima koja je stupila na snagu još 2018. godine, i po njoj, Bosna i Hercegovina bi morala ugraditi filtere protiv prašine, sumpordioksida, azotnih oksida ili zatvoriti te termoelektrane. Nije mi poznato da bi, osim Ugljevika, bilo koja termoelektrana sad bila u fazi ugrađivanja tih filtera. Najveća sankcija je u tome da Bosna i Hercegovina kažnjava samu sebe. Zbog nepostojanja gasnog zakonodavstva, nema konkurencije i mora plaćati previsoke cijene gasa. Da postoji konkurencija, cijene gasa danas bi bile dosta niže. I nema investicija u gasni sektor. Ko će investirati ako nema pravnog poretka? U Federaciji BiH uopšte nema ni zakona. Republika Srpska barem ima svoj zakon koji je prilično dobar.

Rafinerija Brod, s prevelikom količinom mazuta - to šteti zdravlju građana oko Broda, šteti i građanima u susjednoj Hrvatskoj, što se zdravlja tiče, ali tu cijenu plaća zdravstveni sistem Bosne i Hercegovine. Zatim, nepoštovanje direktive o velikim ložištima, ponovo su žrtve građani Bosne i Hercegovine, zbog svih emisija koje ubijaju ljude, šalju ih u bolnice i uskraćuju im normalan život. Sve to je na neki način sankcija, ali moraju građani Bosne i Hercegovine razumjeti da ih niko izvana neće pritisnuti nekim kažnjavanjem, nego se te promjene moraju dogoditi u samoj zemlji.

Izvor: slobodnaevropa.org